

בית המשפט העליון

תקציר פסק הדין בע"פ 3817/18 מדינת ישראל נ' אלון חסן

תמצית פסק הדין

בית המשפט העליון קיבל היום חלקית את ערעורה של המדינה והרשיע את אלון חסן בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים של עובד ציבור וכן בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים בתאגיד. בצד זאת נדחה ערעור המדינה על זיכויו של חסן באישום אחד.

חסן כיהן במועדים הרלוונטיים כיושב ראש ועד העובדים של נמל אשדוד. בתקופה הרלוונטית היו לחסן קשרים משפחתיים, קשרי חברות וקשרים עסקיים עם חברת "דנה לוגיסטיקה בע"מ" אשר פעלה בתחומי הנמל ונתנה שירותים שונים ללקוחותיו.

בית המשפט העליון הרשיע את חסן פה אחד (השופט י' אלרון בהסכמת השופטים נ' הנדל ו-ג' קרא) בעבירה של מרמה והפרת אמונים בידי עובד ציבור ובעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד משום שבכובעו כיו"ר ועד העובדים הוציא פרוטוקולים של דירקטוריון נמל אשדוד ודו"ח ביקורת פנימי של הנמל ומסר אותם לחברת 'דנה', וזאת תוך ששם את עצמו בניגוד עניינים מובהק בין האינטרס של הנמל לבין האינטרס של חברת דנה והאינטרס האישי שלו בתוצאות הליך משפטי שנקטה חברת דנה נגד הנמל.

בדעת רוב (השופטים נ' הנדל ו-ג' קרא נגד דעתו החולקת של השופט י' אלרון) נקבע כי יש להרשיע את חסן בעבירה של מרמה והפרת אמונים בידי עובד ציבור ובעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד וזאת בשל מעורבותו בפרשת "יצואני הגרוטאות". זאת, בשל השתתפותו בכובעו כיו"ר ועד העובדים בישיבה שנועדה למצוא פתרון לשביתת עובדי הנמל שנערכה בשנת 2011 ואשר במהלכה הופסקה העמסת הגרוטאות על אוניות. בישיבה זו נכח נציג של חברת דנה ובין השופטים נפלה מחלוקת האם כבר באותו שלב היא הציעה את שירותיה בפיקוח על העמסת הגרוטאות, על מנת שניתן יהיה לחדש עבודה זו.

בית המשפט הדגיש כי אף שהותיר את זיכויו של חסן בחלק מהאישומים, התמונה הכוללת מלמדת כי לא פעם נהג חסן בנמל אשדוד במידה מסוימת כבשלו, ולא חשש מלערב את ידיו בנושאים רבים, אף אם נושאים אלו אינם מענייניו או חמור מכך – שהתערבות זו עשויה להיחזות כהתנהגות בלתי הולמת. חסן, כך נקבע, הילך על החבל הדק המפריד בין התנהגות פלילית לבין זו שאינה, ואף שלא נמצא שיש להרשיעו בחלק מהאישומים בדין הפלילי, אין בכך כדי להביע עמדה ביחס לתקינותם במישור המנהלי-משמעותי.

בית המשפט החזיר את עניינו של חסן לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע למתן גזר דין.

תאריך מתן פסק הדין : 3.12.2019 בשעה 10:30

שופטי ההרכב: נ' הנדל, ג' קרא, י' אלרון

המערערת: מדינת ישראל

המשיבים: אלון חסן, דוד חסן

המדינה ערערה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע אשר זיכה את אלון חסן ואת בן דודו, דוד חסן, מעבירות שונות. בערעור חזרה בה המדינה מחלק הארי של כתב האישום, הן במישור העובדתי הן במישור המשפטי, והתמקדה בזיכויים של חסן ובן דודו מעבירות מרמה והפרת אמונים. המדינה הדגישה, כי היא אינה חולקת על מרבית ממצאי העובדה שנקבעו בבית המשפט המחוזי, וכי היא משיגה בעיקר על קביעותיו המשפטיות של פסק דינו. בנסיבות אלו, במוקד הערעור עמדה שאלת גבולותיה של עבירת מרמה והפרת אמונים בידי עובד ציבור.

השופט י' אלרון, אשר כתב את חוות הדעת העיקרית, סבר כי יש להותיר את זיכוי המשיבים באישומים הראשון (פרשת "הופס-קליר") והשני (פרשות "חברת דנה") על כנם. לאחר שדן בהרחבה בתשתית הנורמטיבית של עבירת המרמה והפרת אמונים, קבע השופט אלרון כי בנסיבות העניין לא הונחה תשתית ראייתית מספקת לכך שהמעשים המיוחסים לאלון חסן באישומים הראשון והשני מהווים פעולה בניגוד עניינים באופן המגבש את היסוד העובדתי של עבירה זו. כמו כן, דחה השופט אלרון את טענת המדינה לפיה דפוס התנהגותו החוזר ונשנה של אלון חסן בהתנהלותו מול חברות בנמל אשדוד מבסס כשלעצמו את האפשרות להרשיעו בעבירת מרמה והפרת אמונים, אף אם כל מעשה ומעשה כשלעצמו אינו עולה כדי עבירה זו.

לצד זאת, קיבל השופט אלרון את ערעור המדינה באשר לאישום הרביעי, הרשיע את אלון חסן בעבירה של מרמה והפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין ובעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין. בהקשר זה קבע השופט אלרון, כי מעשיו של אלון חסן – הוצאתם של מסמכים פנימיים של הנמל ומסירתם לחברת דנה לצורך שימוש בהם בהליך המשפטי שנקטה החברה נגד הנמל – עולים כדי מעשה של הפרת אמונים, שכן אלון חסן היה מודע להיותו נתון במצב של ניגוד עניינים מובהק בין האינטרס של הנמל לבין האינטרס של חברת דנה והאינטרס האישי שלו, ולהיותו של מצב זה "פוגע בציבור".

השופט י' אלרון עמד על הקושי הטמון בעמימותה של עבירת ה"מרמה והפרת אמונים" אך ציין כי בכך אין כדי לבטל את חשיבותה העקרונית והמעשית הרבה של העבירה אשר לא ניתן להפליג בתרומתה למאבק בשחיתות שלטונית. עם זאת, כך הוסיף וקבע השופט אלרון, על בית המשפט היושב בדין לנקוט משנה זהירות בטרם ירשיע נאשם בעבירה זו.

השופטים נ' הנדל וג' קרא הצטרפו לקביעותיו של השופט אלרון, למעט באשר לפרשת "יצואני הגרוטאות", אשר ביחס אליה סברו כי יש להרשיע את אלון חסן.

השופט קרא קבע, כי הפן המחמיר הנוסף הנדרש לצורך הרשעה בעבירה של מרמה והפרת אמונים מתקיים בנסיבות העניין בשל כך שבמערכת היחסים, הקשרים והאינטרסים בין הדמויות המעורבות נשזרו אלמנטים של חברות, זיקות קרבה אישית ומשפחתית ואינטרסים כלכליים חזקים, וכן בשל התפקיד החשוב ורב העוצמה שמילא חסן בנמל.

השופט הנדל הוסיף וביאר, כי לא כל מעשה של ניגוד עניינים – אף אם ראוי לגינוי מבחינה מוסרית, ציבורית מנהלתית ומשמעתית – מהווה עבירה פלילית, והציג את המבחנים לגבולות העבירה. באשר לפרשה נוספת הכלולה באישום השני (פרשת "שמן"), קבע השופט הנדל כי אלון חסן היה מצוי במצב של ניגוד עניינים, בשל פגישתו עם יו"ר חברת שמן דאז, וזאת כאשר ידע על המשא ומתן המתנהל אותה עת בין חברת שמן לחברת דנה. יחד עם זאת סבר השופט הנדל כי אין להרשיעו בפלילים בגין פרשה זו, משום שלא הוכח הפן המחמיר הנוסף הנדרש להרשעה בעבירה של מרמה והפרת אמונים.

בנוגע לעבירת המרמה והפרת אמונים, ציין השופט הנדל כי האיסור הפלילי על מרמה או הפרת אמונים הוא כלי חשוב במלחמה בשחיתות ובשמירה על ערכיו של השירות הציבורי והאיזון מול עמימות העבירה מתבטא בתפקידו של בית המשפט לשרטט את גבולות המותר והאסור. השופט הנדל הדגיש כי דווקא חוסר הבהירות של העבירה מחייב קביעת גבולות אלו במדויק עד כמה שניתן על מנת להימנע מהכרעת גורלו של נאשם על פי אינטואיציה או "תחושת בטן" של השופט היושב לדין.